

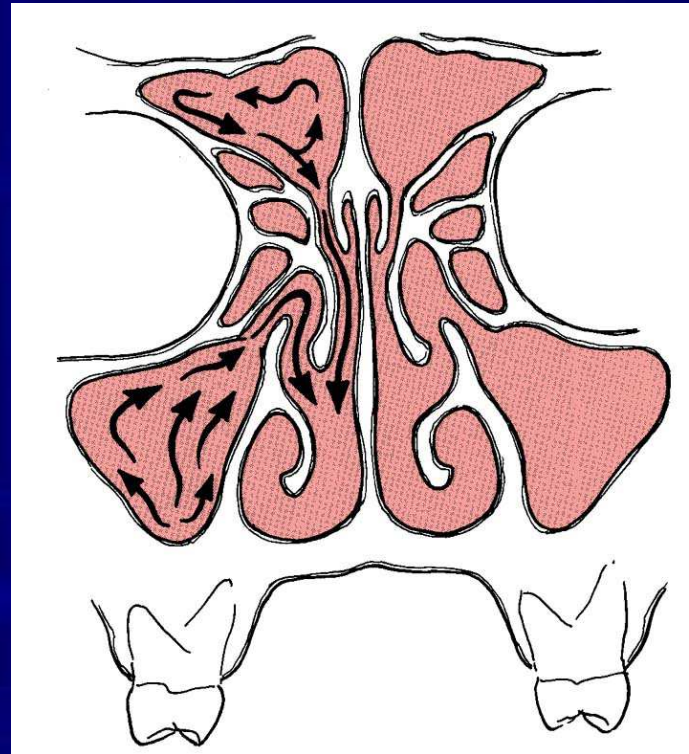
Zobrazování paranasálních dutin

Marek Mechl, Andrea Šprláková - Puková

*Klinika radiologie a nukleární medicíny
LF MU a FN Brno*

Funkce:

- zvětšují objem nosní dutiny
– úprava vdechovaného vzduchu – ohřátí, zvlhčení, čištění
- tvorba hlasu
- tlumení nárazů
- zmenšení hmotnosti hlavy
- tepelná izolace
- nadlehčování hlavy ve vodě
- zvětšení čichové plochy

Epitel s řasinkami

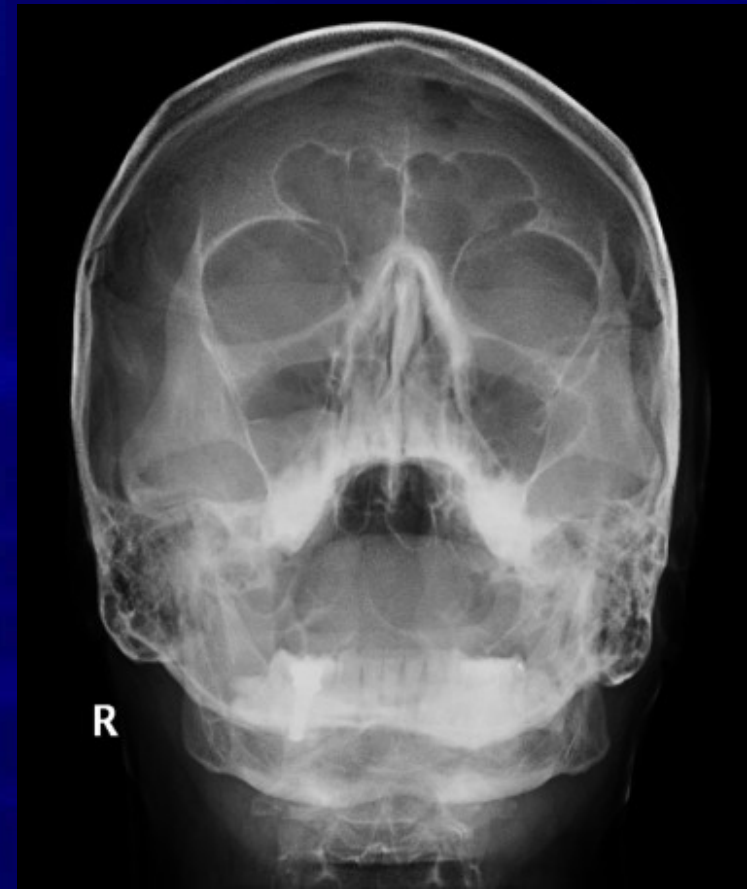
Pokryt hlenem – 10 mm/min

Vrstva obnovena za 30 min

75% bakterií je zachyceno

Zobrazovací metody

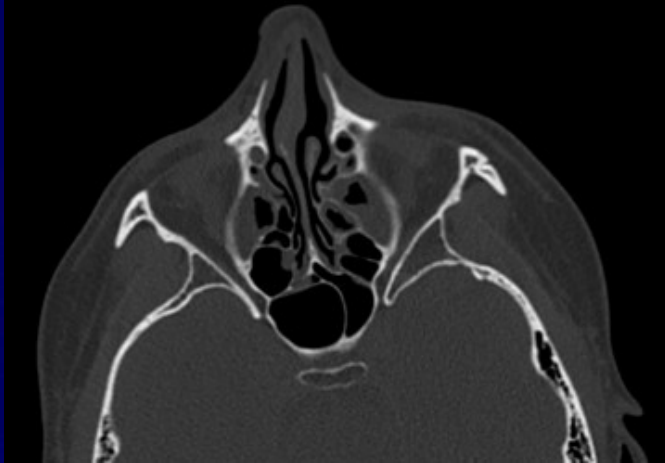
- skiagrafie – *Watersova projekce*
- CT
- MR
- PET

RTG dle věstníku Ministerstva zdravotnictví ČR z roku 2003 – „Indikační kritéria pro zobrazovací metody „ není indikováno před 5. rokem věku dítěte - PND málo pneumatizovány

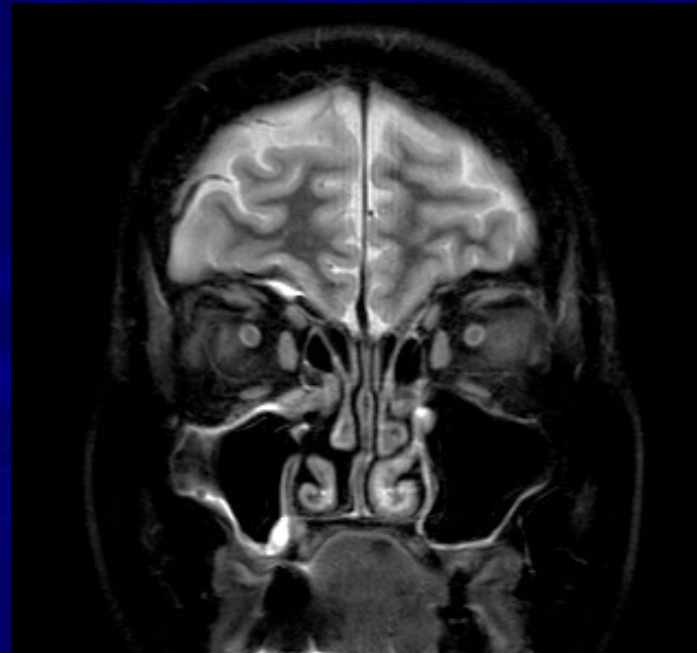
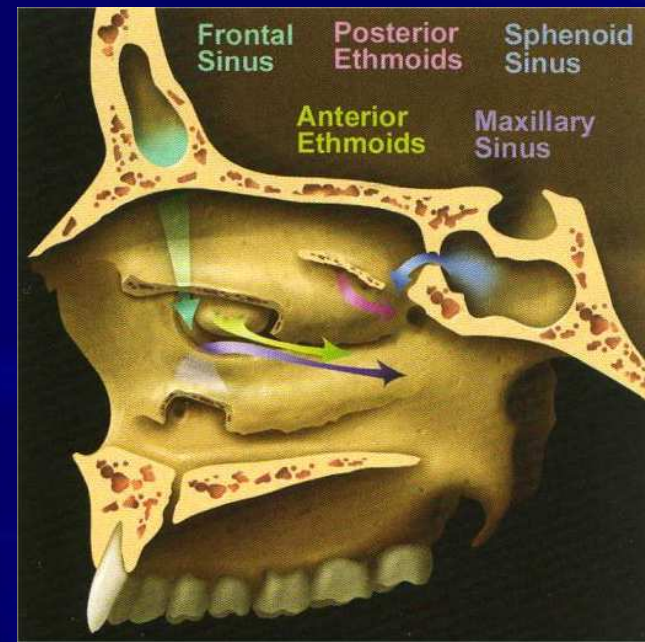
Zobrazovací metody - CT

Radiační zátěž !

Anatomie - PND

- PND a nos – úzká souvislost
- sedm kostí
- čtyři párové dutiny - drenáž
- **Přední** – maxilární, frontální přední část ethmoidů – mezi dolní střední skořepu
- **Zadní** – zadní ethmoidy, sfenoidální – mezi střední a horní skořepu
- fossa pterygopalatina

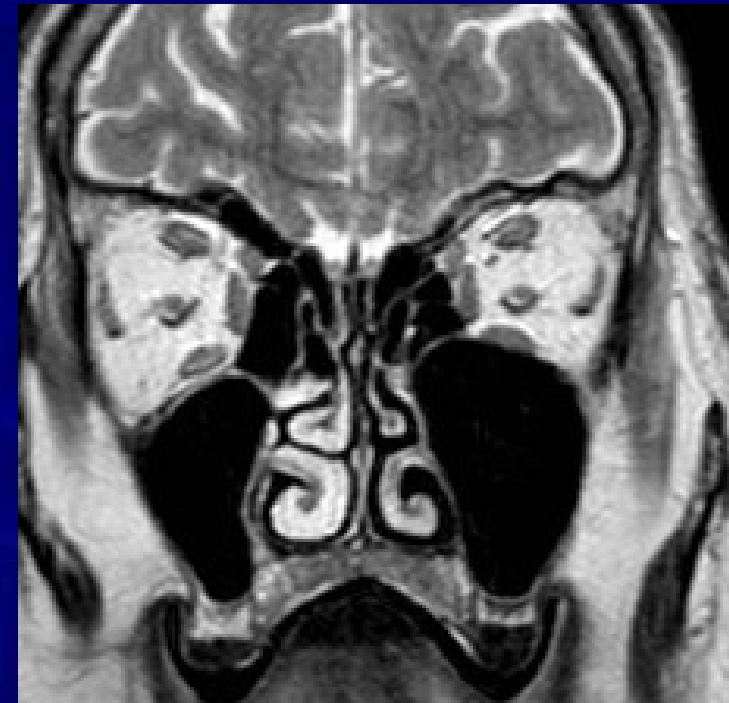
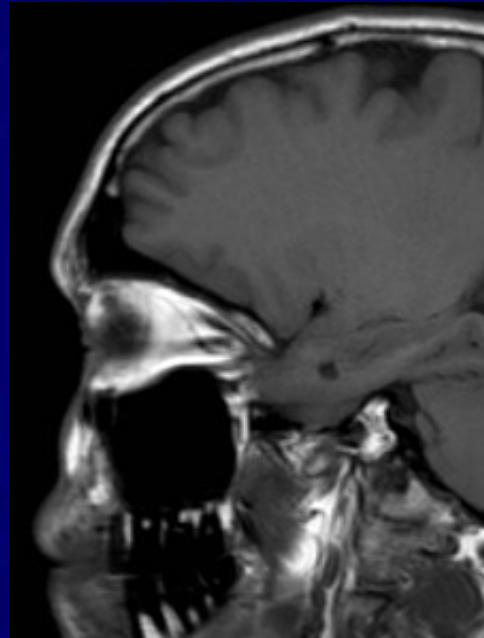
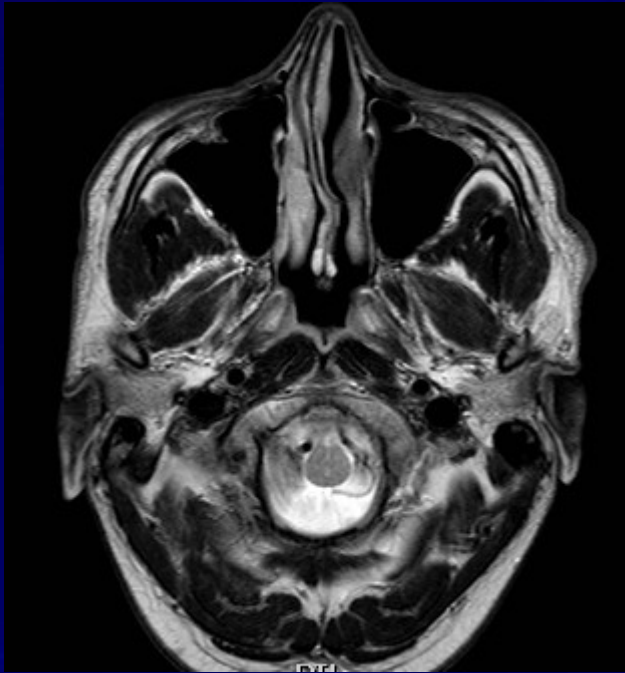
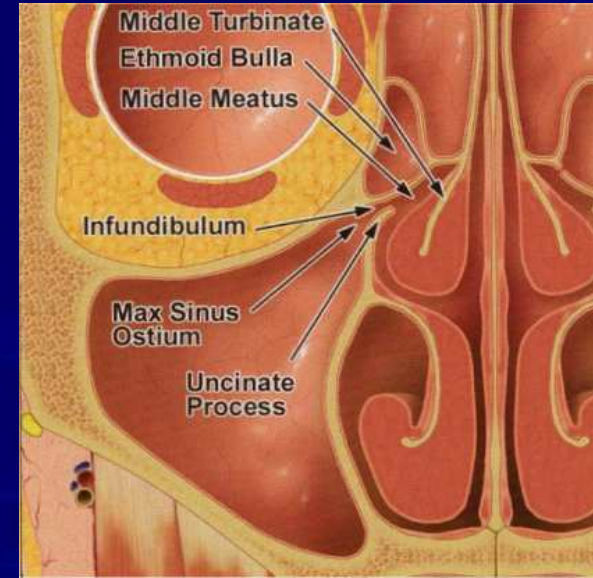
Anatomie - PND

- **Maxilární dutiny**

- stěny a vztah k okolí

- horní – orbita, mediální – laterální stěna nosní dutiny*

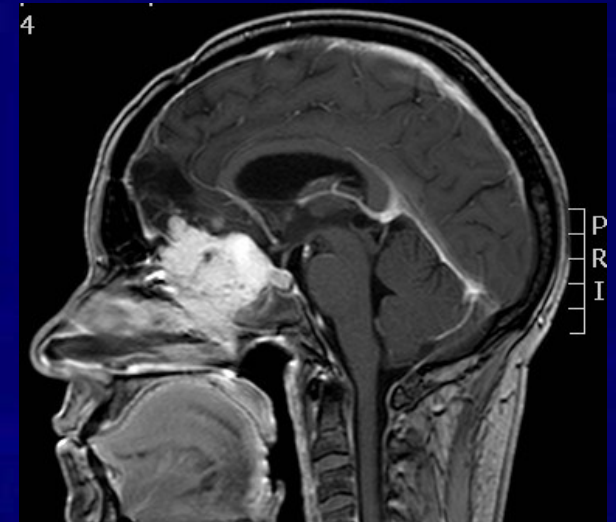
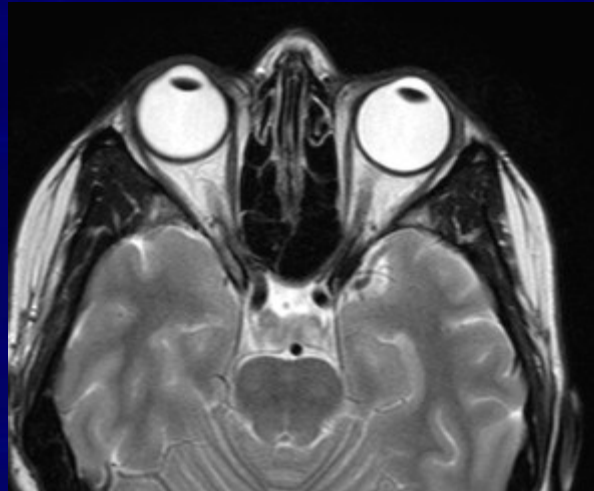
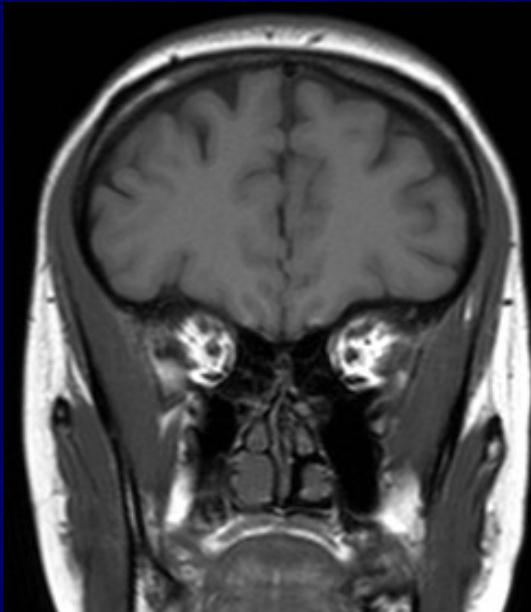
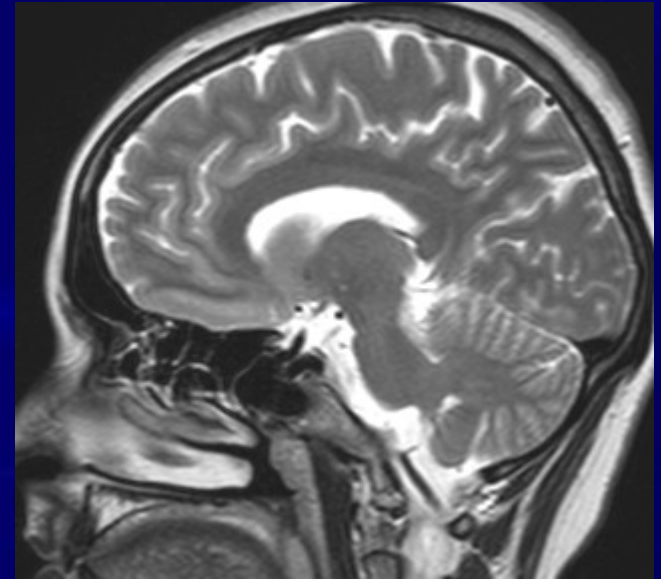
- ústí ostiem do hiatus semilunaris do středního průduchu

Anatomie - PND

Ethmoidální dutiny

- 3 – 18 dutin (přední, střední a zadní)
- lamina papyracea – orbita
- kraniálně – baze přední jámy lební
- drenáž je komplexní

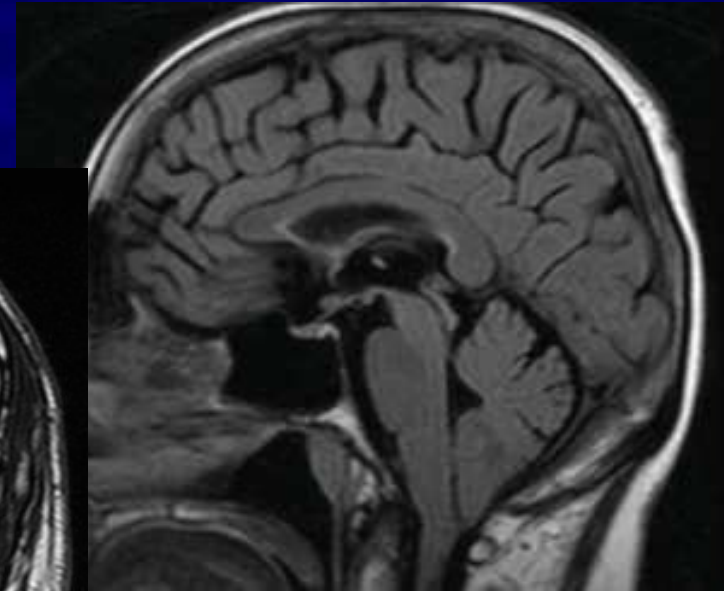
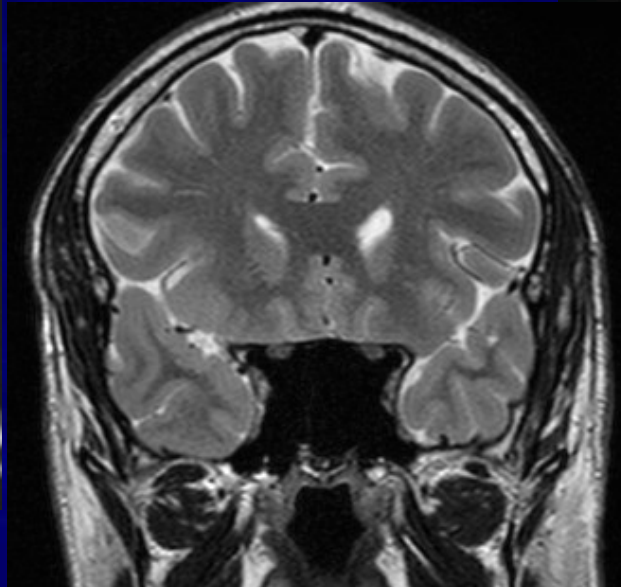
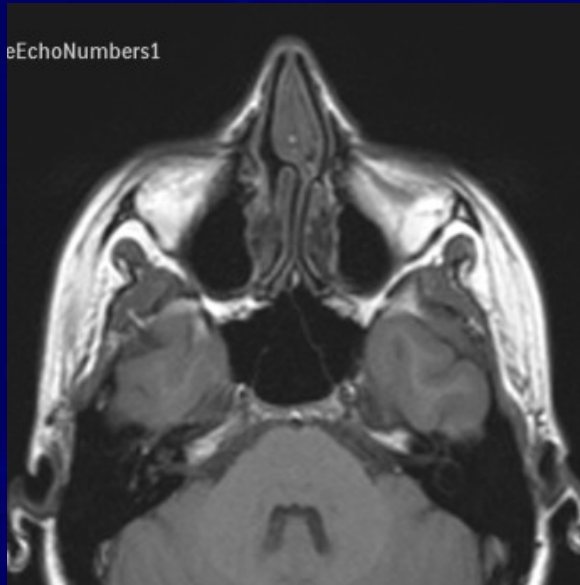
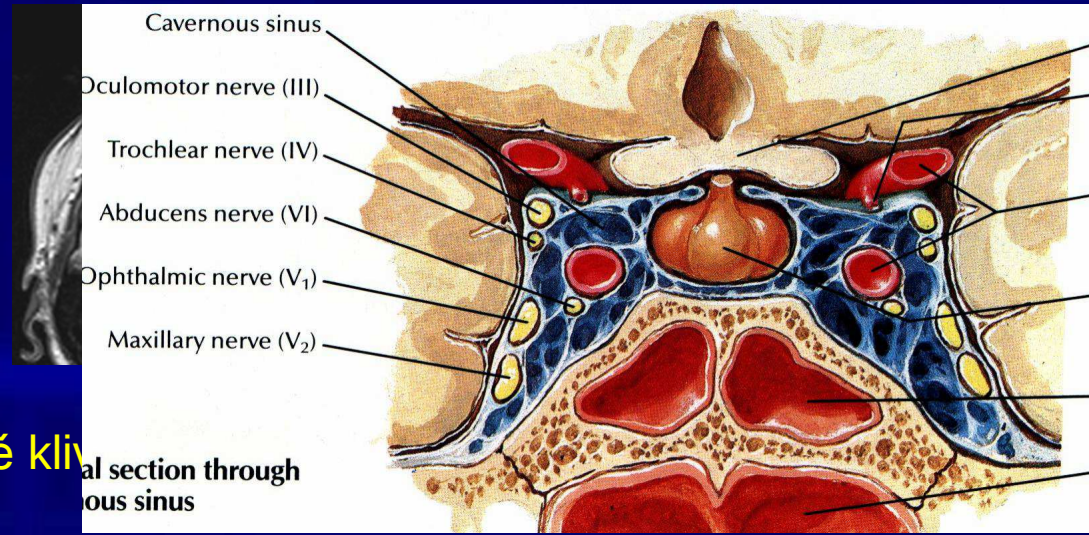

Meningeom čichového žlábků

Anatomie - PND

Sphenoidální dutina(y)

- variabilita
- při narození nejsou vytvořeny
- kraniálně turecké sedlo, dorzálně kliv ethmoidy, inferiorně nasofarynx
- 44% pneumatizace pterygoidních výběžků

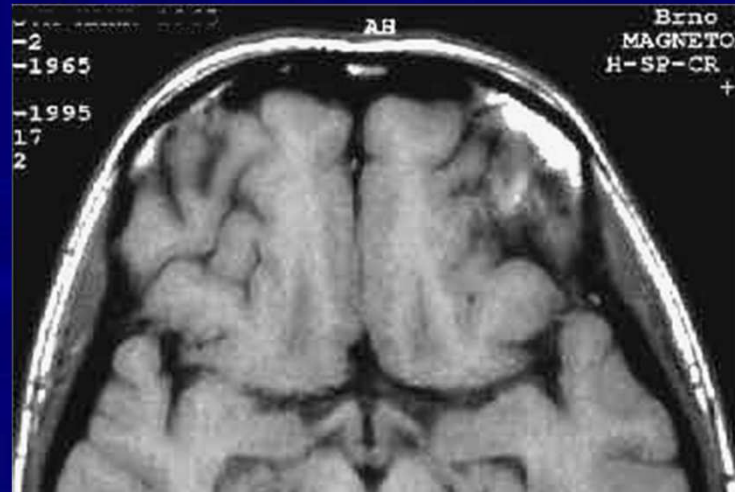
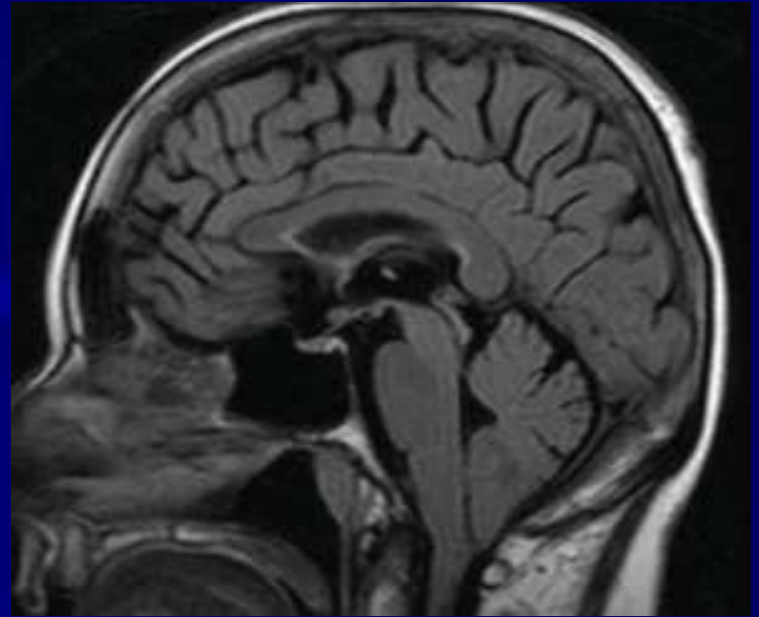
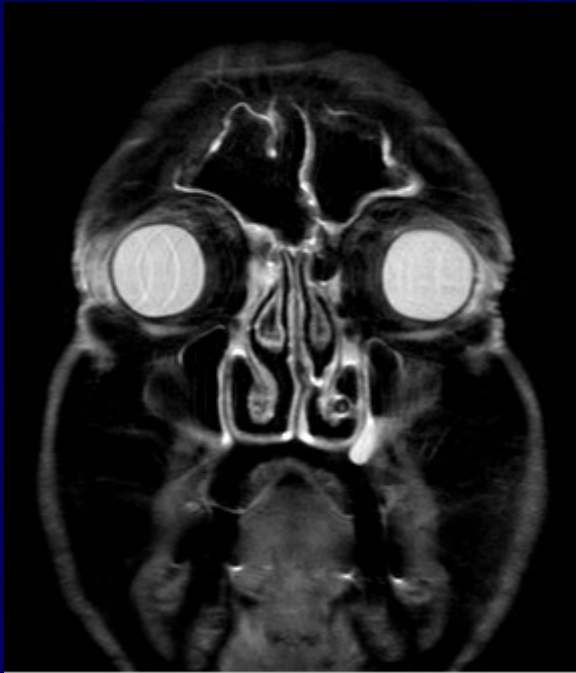

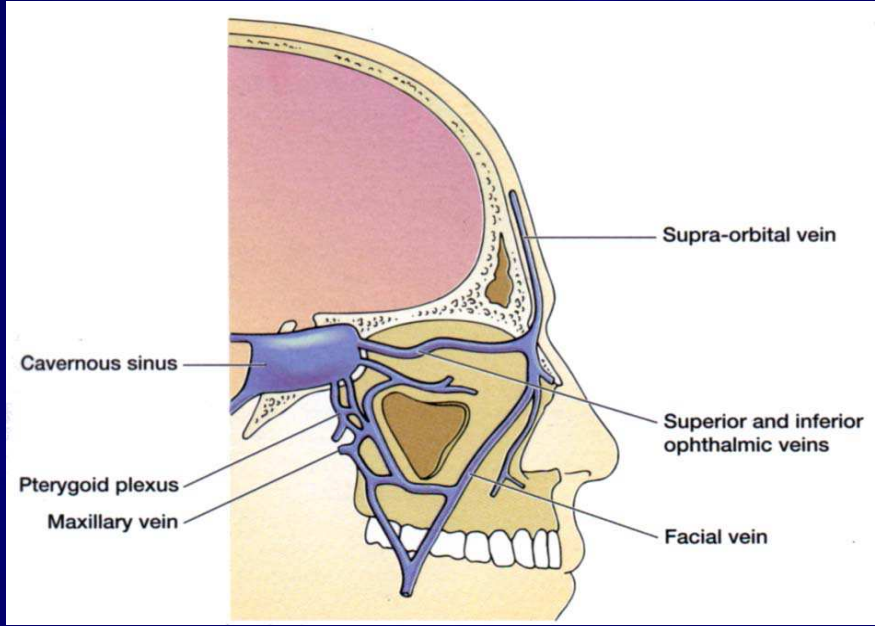
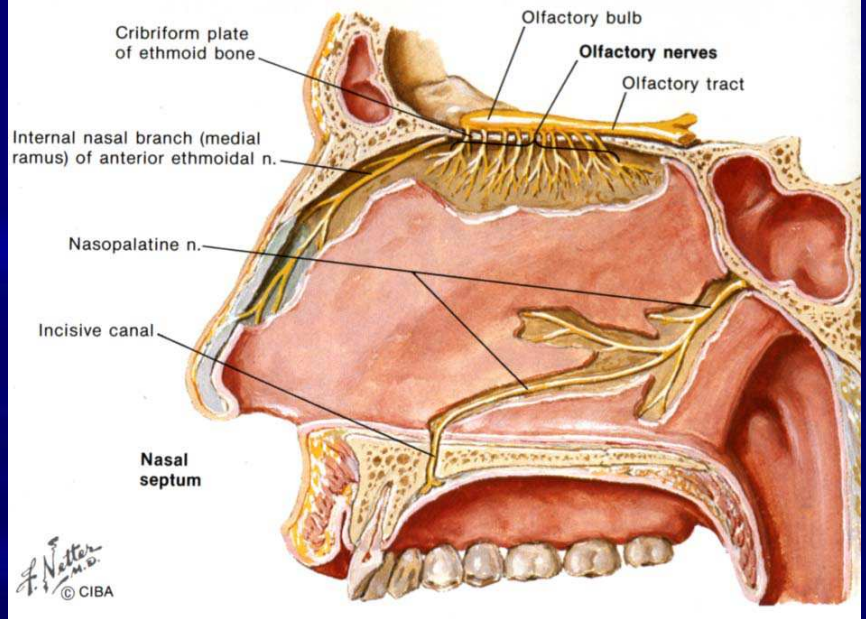
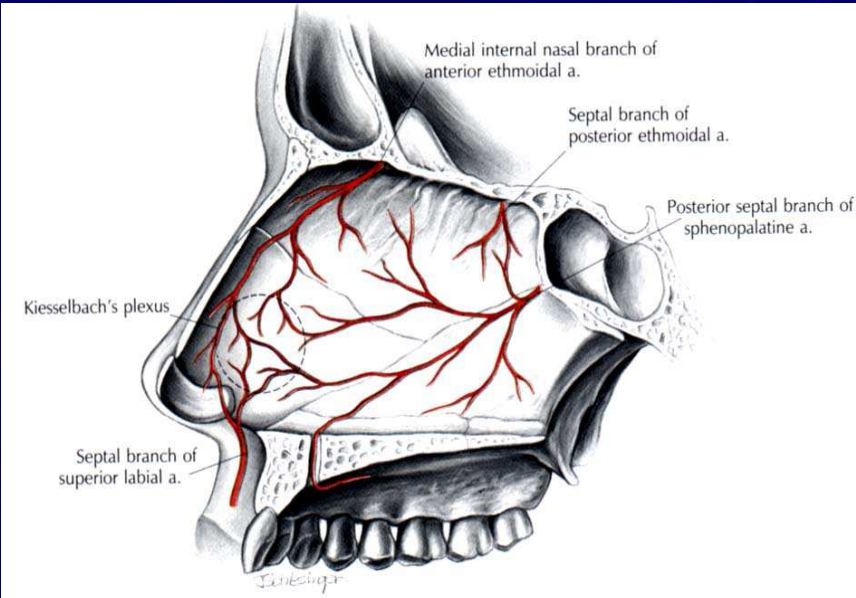
Anatomie - PND

Frontální dutiny

- velmi častá asymetrie či hypoplazie
- při narození nejsou vytvořeny
- vztah k přední jámě lební

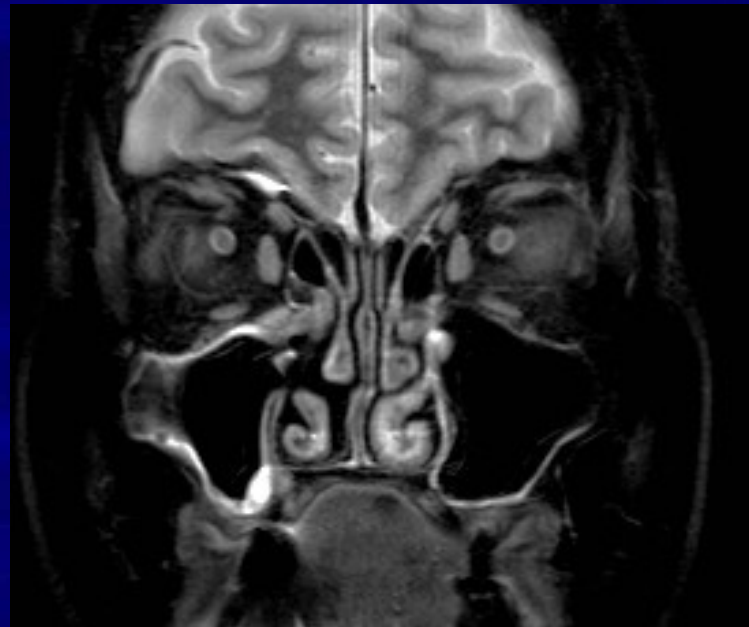
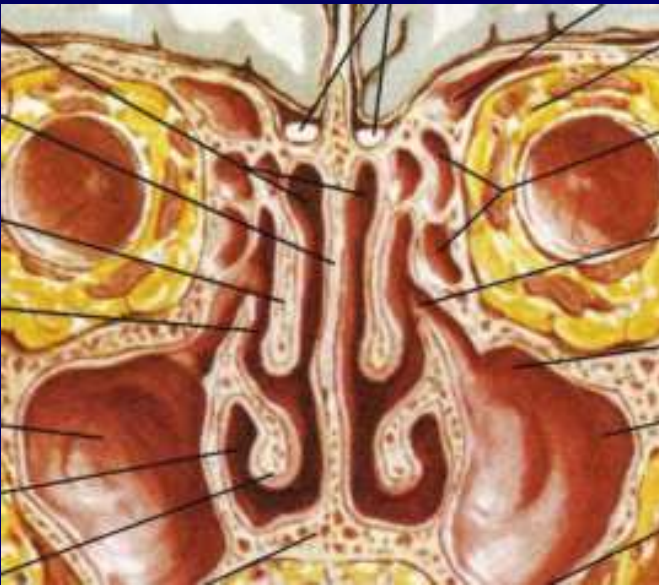
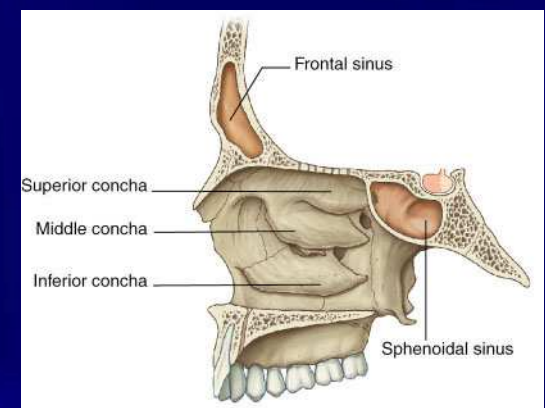

Cévní a nervové zásobení

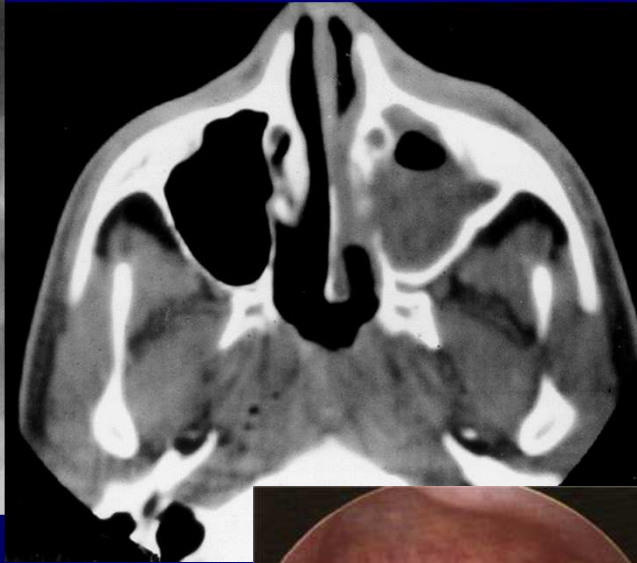
Anatomie - nos

- trojúhelníková struktura
- septum – kostěnná a chrupavčitá část
- dolní stěna – měkkým a tvrdým patrem
- laterální stěna nosu – tři konchy – čtyři průduchy (dolní, horní, střední a společný)
dolní – slzný kanálek, střední – čelistní, čelní a přední ethmoidy, horní – zadní ethmoidy, klínová dutina, společný pr. – mezi skořepami a nosní přepážkou

Záněty

- Infekční sinusitida
  - Akutní – hladina tekutiny (postačí RTG), obvykle maxilární + ethmoidy, viry + superinfekce
- T1 zesílení výstelky izointenzní, T2 hyperintenzní, po k.l. sycení

STIR

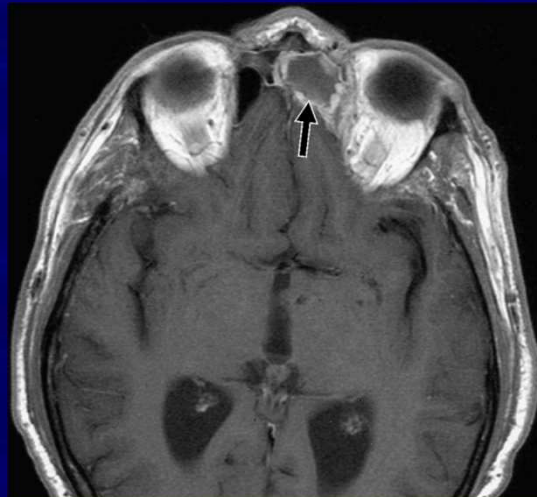

Záněty – mykotická sinusitida

- imunosuprese, ale aspergilus i u „normálních“ pacientů
- destrukce skeletu – často záměna za tumor
- aspergilus – vaskulitida – možné mozkové infarkty
- výrazná hypointenzita na T2 ! (železo či mangan z hub)

T2

T1

CT

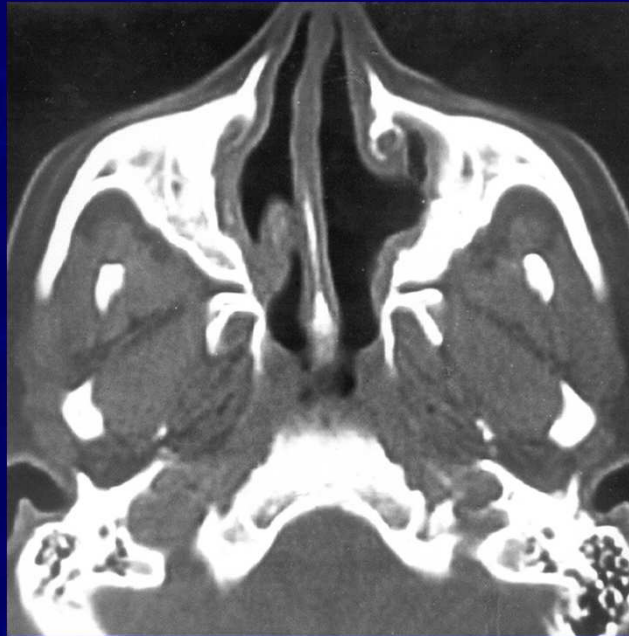
T2

Záněty – chronická sinusitida

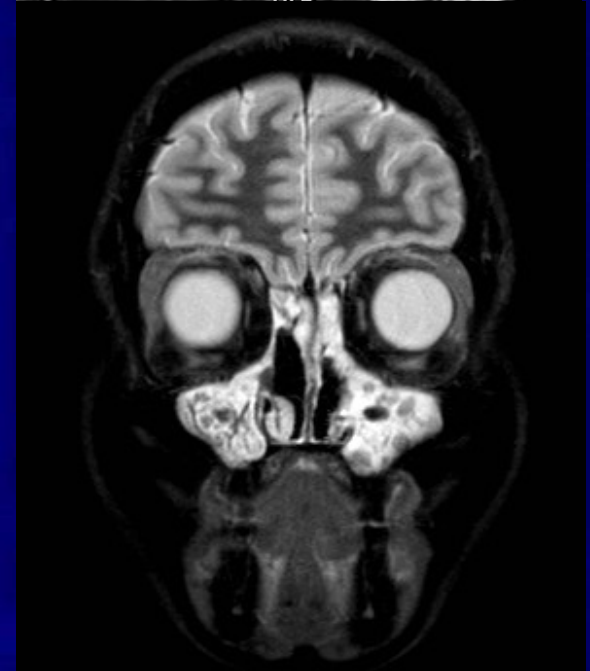
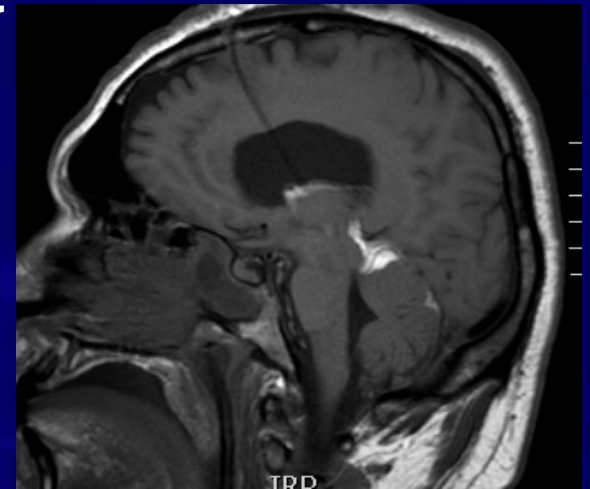
- ztlustění stěn mezi dutinami (hyperostózy)
- zmenšení dutin, ztlustění výstelky

RTG

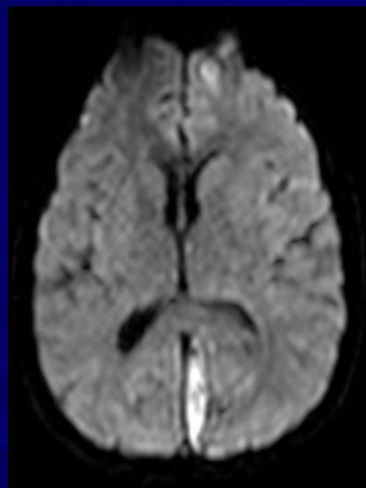
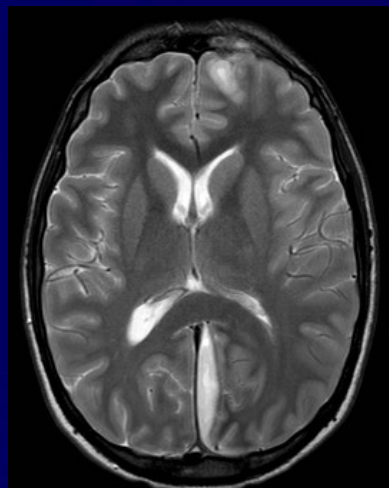

CT

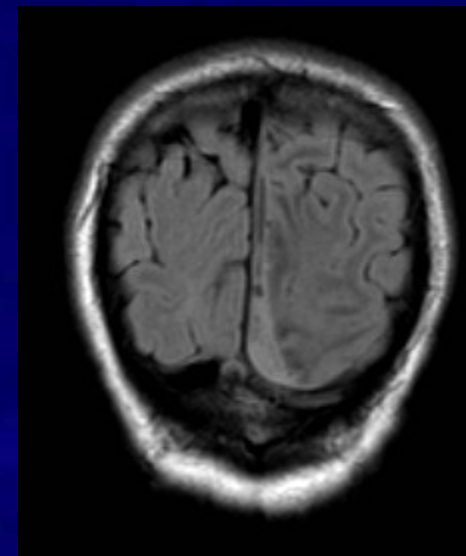
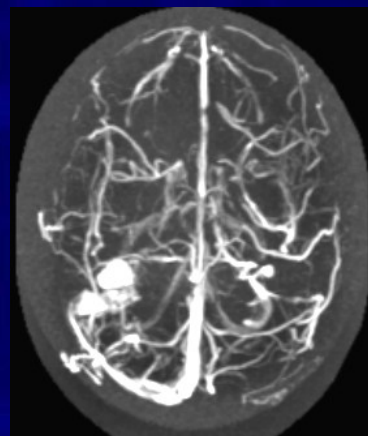
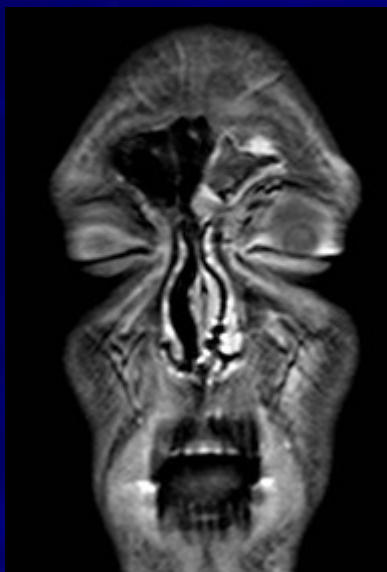
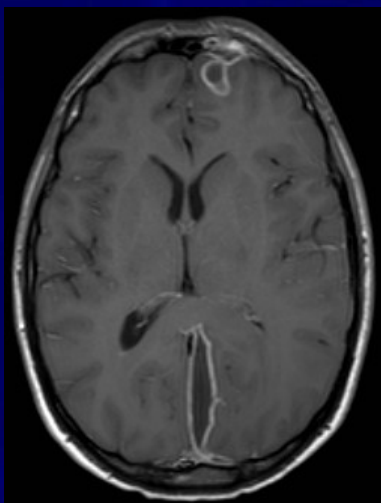

STIR

Záněty – komplikace a následky

Absces, empyém, trombosa
sinus transversus vlevo -
zánět levé frontální dutiny

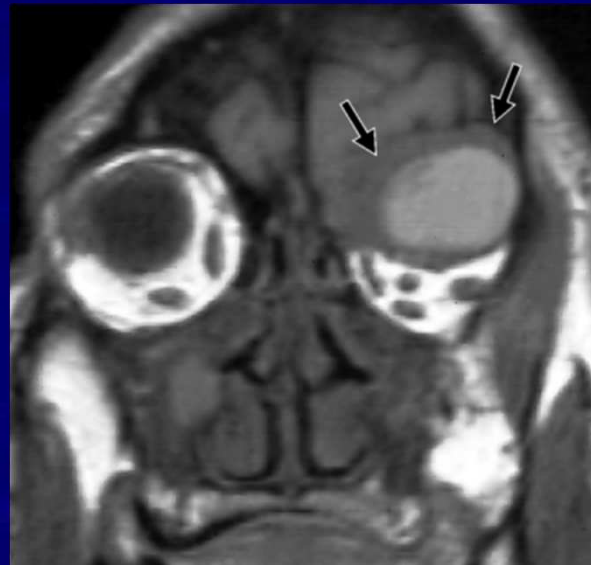
Záněty – komplikace a následky

• mukokéla

- obstrukce ostia dutiny, nejčastěji frontální dutina, mukopyokéla
- nesyťící se expanze (CT i MR), působí tlak, nikoli infiltraci okolí
- hyperintenzní v T1 (protein) i T2
- jakmile dojde k inspisci, tak naopak silně hypointenzní v T1 i T2
- nedochází k sycení

CT

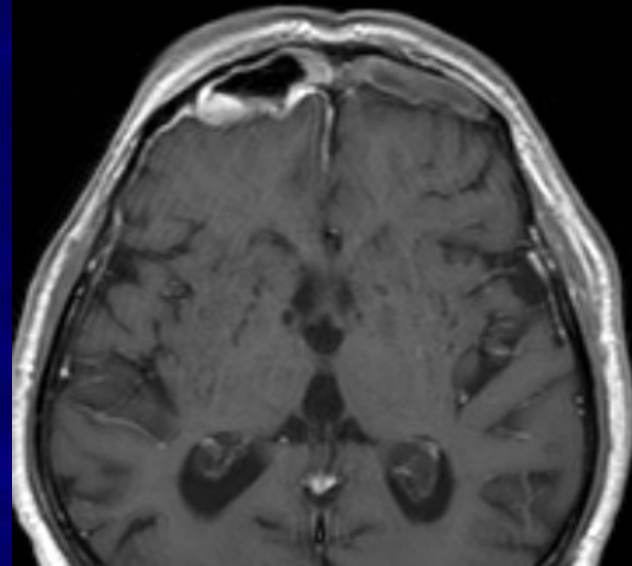
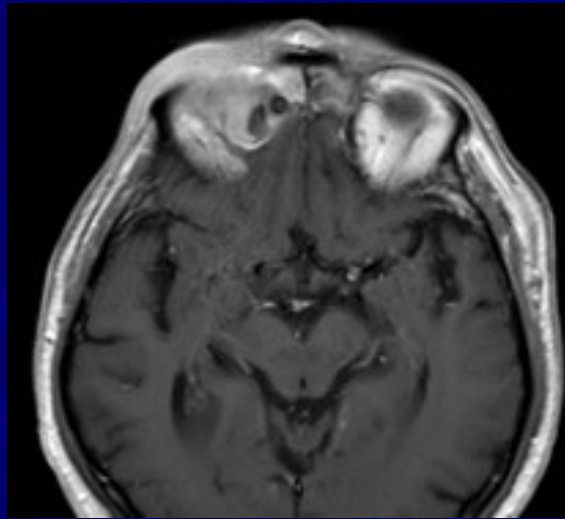
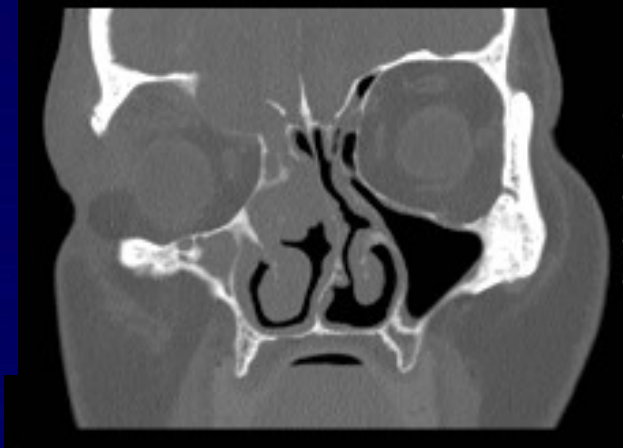
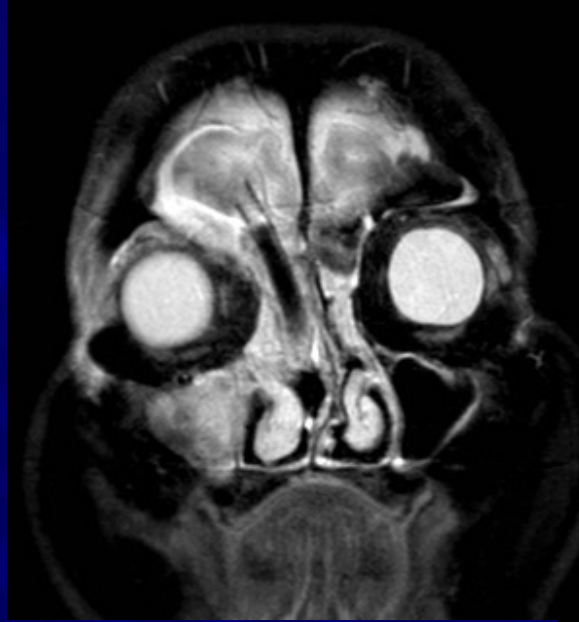
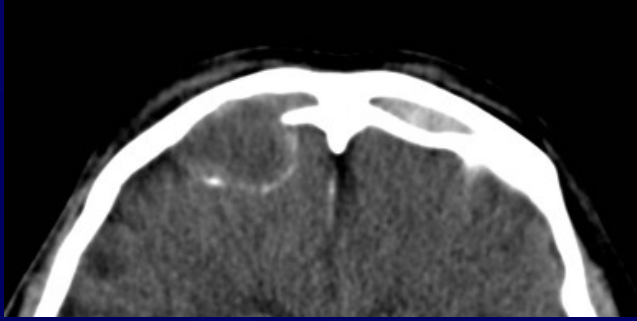
T1

T2

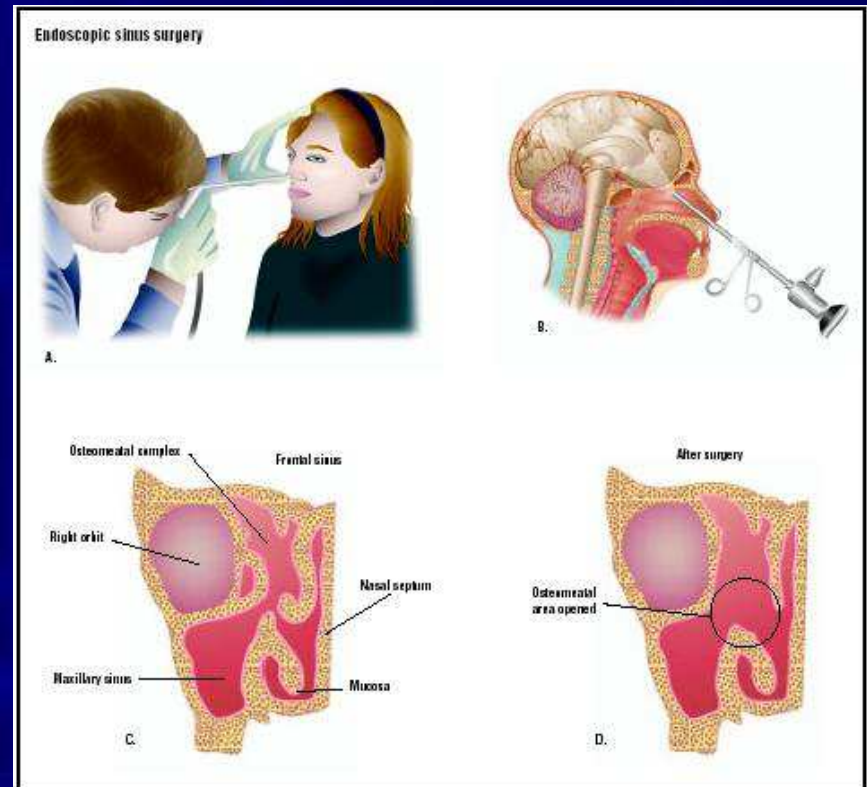

mukopyokéla

Záněty - léčba

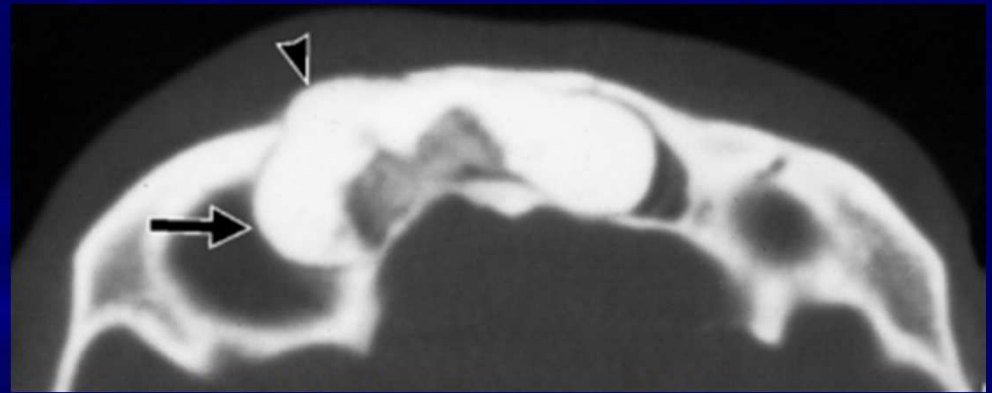
- transnasálně endoskopicky
- nasoantrální komunikace – Caldwell – Luc
- ethmoidektomie ...

Benigní tumory

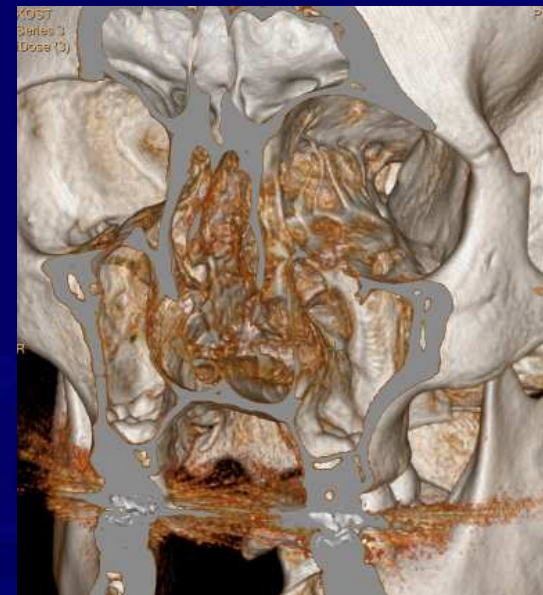
Dutiny :

- osteom – kompaktní kost, může působit obstrukci
RTG, CT, MR jen jako vedlejší nález

Shrnutí

- **MR – CT – RTG**
- Anatomická variabilita
- Nepodceňovat PND jako vedlejší nález
- Nepodceňovat komplikace – CNS

Doporučená literatura :

Diagnostic Imaging : Head and neck. Amirsys. 2006, 2015

Handbooks in Radiology : Head and Neck imaging.
Harnsberger HR, 2005, 2016

www.medcyclopedia.com

